

VEROTUSMENETTELYN PERUSTEET

Timo Räbinä, Matti Myrsky, Janne Myllymäki

ALMA TALENT ■ Helsinki 2017

Tilaa Verotusmenettelyn perusteet: shop.almatalent.fi

Copyright © Alma Talent Oy ja kirjoittajat

Kansi: Sirpa Puntti

Taitto: NotePad

ISBN 978-952-14-3056-5

ISBN 978-952-14-3058-9 (verkkokirja)

Painopaikka: BALTO print, 2017 Liettua

Anna palautetta kirjasta: toimitus@almamedia.fi

Sisällys

Alkusanat	V
Lyhenteet	XVII
1 Johdanto.....	1
1.1 Muodollinen vero-oikeus ja sen lähteet.....	1
1.2 Verotusmenettelyä koskevat keskeiset säädökset..	4
1.3 Maksuunpantava vero ja oma-aloitteinen vero	8
1.4 Verotusmenettelyä koskevat viimeisimmät sekä vireillä olevat uudistukset	10
1.5 Verotusmenettelyä koskevan sääntelyn voimaantuloajankohta ja soveltaminen.....	13
1.6 Teoksen tavoite ja rajaukset.....	14
1.7 Teoksen rakenne ja käytetyt lähteet	15
2 Verotustehtäviä hoitavat viranomaiset, veronsaajat, verotuskustannukset ja maksut.....	18
2.1 Valtiovarainministeriö	18
2.2 Verotustehtäviä hoitavat viranomaiset	19
2.2.1 Verohallinto	19
2.2.2 Muut verotustehtäviä hoitavat viranomaiset	20

2.3 Verohallinto	21
2.3.1 Sääntely, tehtävät ja hallintorakenne	21
2.3.2 Verohallinnon oikeus antaa oikeussääntöjä ..	24
2.3.3 Verohallinnon antamat verotus- ja työmenetelmäohjeet	24
2.4 Verotuksen oikaisulautakunta	26
2.4.1 Yleinen verotuksen ensiasteen muutoksenhakuelin	26
2.4.2 Verotuksen oikaisulautakunnan organisatorinen asema, kokoonpano ja asioiden ratkaiseminen	26
2.5 Keskusverolautakunta	30
2.6 Veronsaajien oikeudenvallvonta	30
2.7 Veronsaajat ja kotikunta	32
2.8 Verotuskustannukset ja Verohallinnon suoritteiden maksullisuus	33
3 Verotusmenettelyä koskevia käsitteitä ja yleisiä periaatteita	36
3.1 Verovuosi ja verokausi	36
3.1.1 Verovuosi tuloverotuksessa	36
3.1.2 Verovuosi kiinteistöverotuksessa, perintö- ja lahjaverotuksessa ja varainsiirtoverotuksessa	38
3.1.3 Verokausi ja määräaikojen laskenta oma-aloitteisessa verotuksessa	40
3.2 Hallinnon lainalaisuus ja hyvä hallinto	44
3.2.1 Perustuslaki, oikeusvaltioperiaate ja oikeusturva perusoikeutena	44
3.2.2 Perustuslaki ja legaliteettiperiaate verotuksessa	46
3.2.3 Hallintolaki ja erät muut yleistä hallintoa koskevat säädökset.....	46
3.2.4 Hyvän hallinnon perusteet ja hallinnon oikeusperiaatteet	48

3.3	Verotuksen yleiset menettelysäännökset	53
3.4	Luottamuksensuoja	54
3.5	Selvittämisvelvollisuus ja sen jakautuminen	64
3.6	Kuuleminen	72
3.7	Asian tutkiminen ja valikointimenettely	76
3.8	Päätösten perusteleva ja tiedoksianto	78
3.8.1	Päätösten perusteleva	78
3.8.2	Päätösten tiedoksianto	81
3.9	Veron kiertäminen	82
4	Ennakkoratkaisut ja muut hakemusasiat	93
4.1	Yleistä ennakkoratkaisumenettelystä	93
4.2	Eri verolajien ennakkoratkaisut ja keskeisten ennakkoratkaisuasioiden erityispiirteitä	96
4.2.1	Yhteenveto ennakkoratkaisumenettelystä ...	96
4.2.2	Ennakkoratkaisujen verolajikohtaisia erityispiirteitä	101
4.2.3	Hakemus, kysymyksen yksilöinti ja selvittämisvelvollisuus	104
4.2.4	Ennakkoratkaisua koskeva päätös, sen soveltaminen ja sitovuus	106
4.2.5	Muutoksenhaku ennakkoratkaisua koskevaan päätökseen	109
4.3	Muut hakemusasiat	110
4.4	Hakemusasioissa perittävät maksut	113
5	Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus ja sivullisen tiedonantovelvollisuus	114
5.1	Keskeiset käsitteet ja sääntely	114
5.2	Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus	117
5.2.1	Tuloveroilmoitus	117
5.2.2	Oma-aloitteisten verojen veroilmoitus	121

5.2.3	Muiden verolajien veroilmoitukset.....	123
5.2.4	Muut verovelvollisen omaa verotusta koskevat ilmoitukset	126
5.2.5	Lisätietojen antaminen ja tositteiden esittäminen.....	128
5.2.6	Veroilmoituksen täydentäminen ja muuttaminen	130
5.2.7	Veroilmoituksen antava henkilö.....	133
5.3	Sivullisen tiedonantovelvollisuus.....	134
5.3.1	Keskeinen sääntely.....	134
5.3.2	Sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus.....	135
5.3.3	Sivullisen erityinen tiedonantovelvollisuus...	142
5.3.4	Tiedonantovelvollisuutta koskeva muu sääntely.....	147
5.4	Ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuutta koskeva menettely	148
5.4.1	Ilmoitusten antamisesta vastuussa olevat henkilöt.....	148
5.4.2	Allekirjoittaminen ja sähköinen varmennus..	149
5.4.3	Ilmoitusten antamisen ajankohta.....	151
5.4.4	Ilmoituksen antamisajan pidennys.....	152
5.4.5	Ilmoituksen antamistapa.....	152
5.4.6	Ilmoituksen saapumisajankohta.....	155
5.4.7	Todistus tai kuittaus ilmoituksen vastaanottamisesta	156
5.5	Vero- ja muiden ilmoitusten perustana oleva aineisto	157
5.5.1	Kirjanpito ja muistiinpanot	157
5.5.2	Muun kuin kirjanpito- tai muistiinpanovelvollisen tositteet.....	160
5.5.3	Siirtohinnoitteludokumentaatio ja maakohtainen raportti.....	161

5.6 Verovelvollisen esittämisvelvollisuus:	
verotarkastus	165
5.6.1 Verotarkastuksen tavoitteet ja tarkastusta koskeva sääntely.....	165
5.6.2 Esittämisvelvollisuus verotarkastuksessa	166
5.6.3 Tarkastuskohteiden valinta ja tarkastettavat asiat	168
5.6.4 Tarkastuksen ajankohta ja paikka.....	169
5.6.5 Verotarkastuksen vaiheet.....	170
5.6.6 Verotarkastuskertomus, verotuspäätös ja muut asiakirjat.....	172
5.6.7 Valvontakäynti.....	174
5.6.8 Vertailutietotarkastus	175
5.7 Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus ja itsekriminointisuoja	176
6 Verohallinnon toimittama verotus ja oma-aloitteinen verotus	180
6.1 Keskeiset käsitteet ja sääntely	180
6.2 Verohallinnon toimittama verotus	181
6.2.1 Verotuksen toimittaminen	181
6.2.2 Verotuksen toimittamisen määräajat ja verotuksen päätyminen.....	184
6.2.3 Verotuspäätös	186
6.3 Oma-aloitteinen verotus	187
6.4 Lähdeverotus	192
6.5 Arvioverotus ja selvittämätön omaisuuden lisäys ..	193
6.5.1 Arvioverotus	193
6.5.2 Selvittämätön omaisuuden lisäys.....	197
7 Verotuksen muuttaminen viranomaisen aloitteesta ..	199
7.1 Käsitteistä ja luvun rajaus	199
7.2 Pääperiaatteet	200

7.3	Verotuksen muuttaminen verovelvollisen hyväksi ..	203
7.4	Verotuksen muuttaminen verovelvollisen vahingoksi.....	206
7.4.1	Yleisiä lähtökohtia	206
7.4.2	Yleissäännös ja uudelleen harkinnan kielto ..	207
7.4.3	Pidempiä määräaikoja koskeva sääntely	210
7.4.4	Jatkettu määräaika	212
7.4.5	Pidennetty määräaika	216
7.4.6	Rikospäätös määräaika	222
7.4.7	Seuraamukset ja päätöksen määräaika.....	223
7.5	Eräitä verolajikohtaisia erityiskysymyksiä	224
7.5.1	Veron määrääminen suorituksen maksajalle ja veron poistaminen	224
7.5.2	Perusteoikaisu perintö- ja lahjaverotuksessa ..	225
7.5.3	Verotuksen oikaisun johdosta tehtävä lisätyn tulon siirto tuloverotuksessa.....	226
7.6	Verotuksen muuttamatta jättäminen.....	227
7.6.1	Vähäinen virhe	227
7.6.2	Verotuksen muuttamisen edellytykset puuttuvat.....	228
8	Muutoksenhaku	229
8.1	Muutoksenhakujärjestelmän pääpiirteet	229
8.2	Oikaisuvaatimus verotuksen oikaisulautakunnalle..	231
8.2.1	Sääntely ja muutoksenhakuun oikeutetut	231
8.2.2	Verotuspäätökset ja erillispäätökset	233
8.2.3	Oikaisuvaatimuksen määräaika ja jättäminen Verohallintoon.....	234
8.2.4	Muutoksenhaku päätöksiin, joissa veroa ei ole määrätty.....	237
8.2.5	Oikaisuvaatimuksen ratkaiseva viranomainen	238
8.2.6	Muita menettelytapakysymyksiä	239

8.3	Muutoksenhaku hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa	242
8.3.1	Hallintotuomioistuimista	242
8.3.2	Valitusmenettely hallinto-oikeudessa	243
8.3.3	Valitusmenettely korkeimmassa hallinto-oikeudessa	247
8.3.4	Ennakkopäätösvalitus	250
8.3.5	Suullinen käsittely	253
8.3.6	Asian ratkaiseminen	255
8.3.7	Oikeudenkäyntikulut, oikeudenkäyntimaksu ja oikeusapu	258
8.3.8	Ylimääräinen muutoksenhaku	264
8.3.9	Ennakkoratkaisumenettely Euroopan unionin tuomioistuimessa	267
8.4	Keskeiset prosessiperiaatteet ja yleisprosessuaaliset opit ja säännöt	270
8.4.1	Veroprosessin luonne ja erityispiirteet	270
8.4.2	Virallisperiaate ja määräämisperiaate	271
8.4.3	Osapuolten prosessuaalinen tasavertaisuus ja kuuleminen	273
8.4.4	Kanteenmuutoskielto	274
8.4.5	Oikeusvoimavaikutus	279
8.4.6	Vireilläolovaikutus	282
8.4.7	Reformatio in peius -kielto	283
8.5	Verotusta koskevan oikeudenkäynnin viivästyminen ja sen hyvittäminen	285
8.5.1	Käsittelyn joutuisuutta ja viivästymistä koskeva sääntely	285
8.5.2	Hyvityslaki ja verotusta koskevan oikeudenkäynnin viivästyminen	287
8.5.3	Hallinnollisen taloudellisen seuraamuksen lieventäminen	292
8.6	Verotuksen muuttaminen muutoksenhaun johdosta	293

8.7	Uudelleen toimitettava verotus	294
8.8	Seurannaismuutos.....	295
8.9	Verotuksen muuttamista ja muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset.....	301
9	Veronkanto, perintä ja tilitys.....	305
9.1	Keskeiset käsitteet ja sääntely	305
9.2	Ennakkoperintä tuloverotuksessa.....	310
9.2.1	Ennakkoperintäjärjestelmän pääpiirteet ja keskeiset periaatteet	310
9.2.2	Ennakonpidätys.....	312
9.2.3	Ennakonkanto.....	318
9.2.4	Ennakonpidätyksen ja ennakon hyväksi lukeminen	322
9.2.5	Veronpalautus ja jäännösvero.....	324
9.3	Veron maksaminen.....	325
9.3.1	Veron maksamista koskeva sääntely	325
9.3.2	Veron kanto- ja maksuerät.....	326
9.3.3	Veron maksamisen ajankohta.....	328
9.3.4	Muu veron maksamista koskeva sääntely	334
9.4	Maksun käyttäminen veron suoritukseksi	335
9.5	Veron palauttaminen ja palautuksen käyttäminen..	340
9.6	Kansainvälinen verovarojen siirtäminen.....	345
9.7	Verotuksen korot ja viivästysseuraamukset	346
9.7.1	Palautettavalle verolle suoritettavat korot	346
9.7.2	Maksettavalle verolle suoritettavat korot	350
9.8	Vastuu verosta	355
9.9	Verojen perintä ja maksujärjestely	357
9.10	Kantomenettelyssä tapahtuneen virheen korjaaminen	361
9.11	Verovelvolliselle tiedoksi annettava yhteenveto....	362

9.12 Verojen täytöntöönpano	364
9.12.1 Ulosotto	364
9.12.2 Perustevalitus.....	365
9.12.3 Täytöntöönpanon kieltäminen ja keskeyttäminen.....	366
9.12.4 Veron maksamisen turvaamistoimet	369
9.13 Verosta vapauttaminen	371
9.14 Veron vanhentuminen	374
9.15 Verovarojen kirjanpito	376
9.16 Verojen tilitys ja tulouttaminen	377
10 Seuraamukset verotuksessa	379
10.1 Hallinnolliset ja rikosoikeudelliset seuraamukset ..	379
10.2 Myöhästymismaksu	380
10.2.1 Oma-aloitteisten verojen veroilmoituksen myöhästymisen	380
10.2.2 Myöhästymismaksun määrä.....	381
10.3 Veronkorotus	384
10.3.1 Veronkorotus osana seuraamusjärjestelmää ..	384
10.3.2 Veronkorotuksen määrä.....	386
10.3.3 Muita veronkorotukseen liittyviä kysymyksiä	393
10.4 Laiminlyöntimaksu	394
10.4.1 Laiminlyöntimaksu osana seuraamusjärjestelmää.....	394
10.4.2 Sivullisilmoittajan laiminlyöntimaksu.....	395
10.4.3 Muut laiminlyöntimaksut.....	397
10.5 Muita hallinnollisia seuraamuksia	399
10.5.1 Viivästyskorotus varainsiirtoverotuksessa	399
10.5.2 Virhemaksu valmiste- ja autoverotuksessa....	399
10.5.3 Uhkasakko valmisteverotuksessa	400
10.6 Rikosoikeudelliset seuraamukset	400
10.6.1 Verorikokset	400

10.6.2	Veropetos	401
10.6.3	Verorikkomus	404
10.6.4	Rikoksella vältetty vero ja vahingonkorvaus..	405
10.6.5	Muita rikosoikeudellisia kysymyksiä	406
10.7	Seuraamusten yhteensovittaminen	407
10.7.1	Yhteensovittamisen ongelmat	407
10.7.2	Lainsäädännölliset ratkaisut ongelmaan	409
10.7.3	Veronkorotuslain mukainen menettely	411
11	Verotustiedot	413
11.1	Yleiset lähtökohdat	413
11.2	Verotustietojen julkisuus ja salassapito	415
11.2.1	Pääsääntö: verotustiedot ovat salassa pidettäviä.....	415
11.2.2	Verohallinnon julkiset tiedot	416
11.2.3	Asianosaisjulkisuus	420
11.2.4	Tietojen käyttö Verohallinnossa ja tietojen antaminen	421
11.2.5	Yritysten verovelkarekisteri ja sen tietojen antaminen	423
11.2.6	Muita verotustietojen julkisuutta koskevia säännöksiä	424
11.3	Kansainvälinen tietojenvaihto	426
Kirjallisuusluettelo	431	
Liitteet	443	
Liite 1:	Verohallinnon keräämät verot vuosina 2014 ja 2015	443
Liite 2:	Keskeiset verot ja veroviranomaisten tehtäväalueet.....	444
Oikeustapaushakemisto	445	
Asiahakemisto	447	